

Suomen Sadankomitealiitto ja Suomen Rauhanliitto

Turvallisuuspolitiikka 2000-luvulle

Järjestöt turvallisuus- ja puolustuspoliittisesta selonteosteosta 5.9.

Mitä turvallisuus maksaa ?

Turvallisuus- ja puolustuspoliittisella selonteolla halutaan nostaa puolustusmäärärahojen taso pysyvästi, puolustusministeriönkin aikanaan "maagisena" pitämän, ylärajan 10 miljardin markan rajan yläpuolelle. Armeijan kahden raiteen politiikan – varautuminen yhtä aikaa epärealistiseen laajamittaiseen hyökkäykseen ja modernimpiin uhkakuviin – seurauksena puolustusmäärärahojen korotuspaineet jäävät pysyviksi.

Selonteosta johdetaan suoraan puolustusmäärärahojen taso valtion budjetissa, myös tulevissa budjeteissa. Siviilikriisinhallintaan selonteosta on johdettu nolla markkaa.

Hallituksen turvallisuus- ja puolustuspoliittisessa selonteossa esitetään puolustusbudjetin korottamista seuraavasti:

Vuosi	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Mrd. Mk	10,2	10,4	10,6	10,8	11,0	11,0	11,0

(Lähde: Puolustuspoliittinen selonteko)

Selonteossa perustellaan raamia sillä, että puolustusmenojen kehitys on turvattava pitkällä tähtäimellä, jotta puolustustakin voitaisiin kehittää pitkäjänteisesti. Sen on sinänsä hyvä perustelu, mutta sama argumentti pätee muillakin hallinnonaloilla, erityisesti sellaisilla, joissa tehdään isoja yksittäisiä investointeja, kuten vaikkapa liikenteen suunnittelussa. Puolustusministeriö lienee kuitenkin ainoa, jonka kohdalla yritetään väkisin myös ankkuroida nämä suunnitelmat poliittisiksi päätöksiksi, joilla pyritään sitomaan kädet myös seuraavien budjettien suhteen.

Esitystä arvioidessa on syytä katsoa määrärahojen historiallista kehitystä.

Vuosi	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Milj. mk	8 190	8 903	9 298	9 225	9 175	8 594	9 776	9 246	10 194	8 715

(Lähde: Sipri, Yearbook 2000)

Lukuja tarkasteltaessa on syytä muistaa, että Hornet –hankinta, joka maksoi kaksi kertaa suunniteltua enemmän, sisältyy tarkastelujakson loppuvuosien budjettiin. Nyt halutaan siis vielä korottaa määrärahojen tasoa edeltävästä, kalliiden hankintojen nostamasta tasosta, vaikka Hornet-päätöstä tehtäessä luvattiin, että kyseessä on vain väliaikainen puolustusmäärärahojen korotus, minkä jälkeen palataan normaalitasolle. Nyt "normaalitasoksi" tarjotaan puolustusministeriönkin aikanaan maagisena rajana pitämän 10 miljardin markan ylittävää tasoa.

Hallituksen turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon pahimpia epäkohtia onkin se, että sen avulla puolustusmäärärahojen taso halutaan pysyvästi nostaa yli 10 miljardin markan.

Miksi turvallisuus kallistuu ?

Pohjois-Euroopassa eletään vakainta ja rauhallisinta aikaa kautta historian ja silti puolustukseen halutaan laittaa lisää rahaa. Tarvetta on perusteltu mm. sodankäynnin teknistymisellä. Tuntuu luontevalta olettaa, että tällöin perinteiseen puolustukseen panostettaisiin vähemmän. Vaikka varuskuntia on vähennetty, ei sieltä ole kuitenkaan syntynyt merkittäviä, lähellekkään samassa suuruusluokassa olevia säästöjä, kuin erilaisiin vempaimiin on saatu kulumaan.

Kahden raiteen politiikka – perinteinen aluepuolustus laajoina asevelvollisuusarmeijoinen ja modernien

valmiusyhtymien varustaminen – aiheuttaa sen, että paine puolustumäärärahojen korotukseen jää pysyväksi. Mikäli politiikkaa ei muuteta, vaarana on eräänlaisen puolustumäärärahojen korotusautomaatin syntyminen.

Suomi kuuluu siihen harvalukuisten maiden joukkoon (jos jätämme pois sotaa käyvät maat), joka on lisännyt ja suunnitellut edelleen lisäävänsä varustelumenoja, samaan aikaan kun koko maailmassa varustelumenot ovat viimeisen vuosikymmenen aikana laskeneet merkittävästi.

Suomea voidaan hyvin verrata Itävaltaan geopolittiselta asemaltaan ja turvallisuustilanteeltaan.

Sotilaalliset menot Suomessa ja Itävallassa vuosina 1990 – 1999, miljoonaa USD (vuoden 1995 arvossa)

Vuosi	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Suomi	2 087	2 180	2 219	2 155	2 120	1 968	2 225	2 078	2 259	1 913
Itävalta	2 176	2 185	2 121	2 141	2 151	2 133	2 114	2 120	2 120	2 131

ja osuutena Bruttokansantuotteesta

Suomi	1,6	1,8	1,9	1,9	1,8	1,5	1,7	1,5	1,5
Itävalta	1,0	1,0	1,0	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8

(Lähde; ibid)

Itävallassa tuotettiin turvallisuutta nimellisesti samalla summalla, mutta melkein puolta pienemmällä osuudella bruttokansantuotteesta.

Puolustumäärärahat näyttävät saavan erityiskohtelun verrattuna valtion budjetin muihin pääluokkiin. Turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko määrittää suoraan puolustumäärärahojen tason valtion budjetissa. Toisin on mm. siviilikriisinhallinnan kohdalla. Selonteon pohjalta esim. ulkoministeriölle ei siviilikriisinhallinnalle ei ole erikseen määritelty penniäkään valtion vuoden 2002 talousarvioesityksessä. Siviilikriisinhallinnalle mahdollisesti myönnettävät varat jäävät lisätalousarvioiden varaan

Suomen Rauhanliitto - YK-yhdistys (perustettu 1920) ja Suomen Sadankomitealiitto (perustettu 1963) ovat puoluepoliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumattomia rauhanjärjestöjä. Rauhanliitto ja Sadankomitea näkevät turvallisuuteen liittyvät haasteet laaja-alaisesti ja edistävät työssään ei-asevaraista turvallisuuspolitiikkaa, inhimillisen turvallisuuden konseptia. Inhimillinen turvallisuus asettaa - ei vain sanojen vaan myös käytännön toimien tasolla - etusijalle ihmisten keskinäisen tasa-arvon, ihmisoikeudet ja etsii pitkällä tähtäimellä globaaleja ja kestäviä koko ihmiskunnalle yhteisiä ratkaisuja lyhyen tähtäimen usein näennäisten kansallisten etujen sijaan.

Suomen Rauhanliitto –YK-yhdistys: puh 09-141314 , 09-142915. S-posti: laura.lodenius@kaapeli.fi, seija.uitto@kaapeli.fi
Suomen Sadankomitealiitto puh:09-141336, s-posti: malla.kantola@kaapeli.fi
Osoite : Rauhanasema Veturitori 3, 00520 Helsinki. Fax:09-147297